Actieprogramma regeldruk winkelambacht

Actieprogramma regeldruk winkelambacht

Dit actieprogramma is tot stand gekomen in opdracht van de Ambassadeur Maatwerkaanpak winkelambacht, de heer Patrick van Domburg. Bij de ontwikkeling is samengewerkt met de brancheorganisaties voor bakkers (NBOV), schoenherstellers (NSV), slagers (KNS), bloemisten (VBW) en kappers (ANKO). De uitwerking van de oplossingsrichtingen heeft plaatsgevonden in afstemming met vertegenwoordigers van het ministerie van Economische Zaken, het ministerie van Financiën, het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, het ministerie van Veiligheid en Justitie, het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de regiegroep van de Retailagenda, de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, de Inspectie SZW, de gemeenten Capelle aan den IJssel, Dordrecht, Dronten, IJsselstein en Tilburg, Stichting Voice, Stichting Reprorecht, Sena, Buma-Stemra, Detailhandel Nederland, MKB Nederland en VNO-NCW.

Auteurs

de heer P.M.H.H. Bex

mevrouw D. Marinković

de heer F.J.H. van Eck

de heer R.F.J. Spelier

Rijksoverheid

SIRA CONSULTING

Voorwoord

Beste lezer,

Kappers, bakkers, slagers, bloemisten en schoenherstellers zijn een verrijking voor de binnenstad. De charme van een ambachtelijke winkelier maakt dat het publiek zich geen consument, maar bezoeker voelt. Deze winkeliers staan voor een uniek aanbod aan producten en diensten. Zij brengen daardoor diversiteit met zich mee, waardoor de binnenstad aantrekkelijk is voor het winkelend publiek.

Ondernemers in het winkelambacht hebben het vanwege hun kleinschaligheid niet makkelijk. Zij geven dan ook aan hoge regeldruk te ervaren. Uit onderzoek blijkt zelfs dat voor ondernemers in het winkelambacht zo'n 5 tot 8 procent van hun bedrijfskosten opgaat aan het naleven van wet- en regelgeving.[1]

Vandaar dat de vijf eerder genoemde ambachtelijke sectoren zich hebben verenigd in de coalitie winkelambacht en het kabinet hebben gevraagd om iets aan deze regeldruk te doen.

Het kabinet heeft mij aangesteld om de Maatwerkaanpak winkelambacht vorm te geven. Bovendien heb ik de opdracht meegekregen om in publiekprivaat verband concrete afspraken te maken over oplossingen voor de 11 door de coalitie winkelambacht aangedragen belemmeringen. Hierbij spreken we af wie welke actie onderneemt om de betreffende belemmering weg te nemen.

Het mooie van dit traject is dat de materie mij niet alleen als bestuurder raakt, maar ook als bezoeker van ambachtelijke winkels. Dit project heeft mij dan ook niet alleen geïnspireerd tot het maken van concrete afspraken, om belemmeringen op te lossen voor de stad waar ik burgemeester ben. Het heeft mij ook als fervent bezoeker van ambachtelijke winkels voldoening gegeven om iets te betekenen voor de hardwerkende ondernemers en werknemers die deze unieke winkelervaring iedere dag opnieuw weer mogelijk maken.

Patrick van Domburg

Ambassadeur Maatwerkaanpak winkelambacht

Burgemeester gemeente IJsselstein

---

[1] '*Belemmeringen regeldruk winkelambacht'*, Sira Consulting (april 2015).

Inhoudsopgave

1 Inleiding

De regeldruk in het winkelambacht is relatief gezien hoog. Zo liet ANKO in haar onderzoek van 2014 zien dat regeldruk 5% tot 8% van de totale kosten is van een kapperszaak. Wanneer we dit afzetten tegen de winstgevendheid (tussen 0% en 5%) dan wordt duidelijke dat minder regeldruk merkbaar zal leiden tot een hogere winstgevendheid. In andere bedrijven binnen het winkelambacht is de situatie vergelijkbaar.

De coalitie van het winkelambacht[2] heeft daarom de handen in een geslagen en begin dit jaar Minister Kamp gevraagd een Maatwerkaanpak winkelambacht te starten. In reactie hierop heeft Minister Kamp aangegeven het signaal van de sectoren op te pakken en een traject te starten om de ervaren regeldruk aan te pakken. Om samenhang te houden is het Maatwerk project onderdeel geworden van de Retailagenda, een initiatief van Minister Kamp om samen met betrokken stakeholders afspraken te maken om de retail sterker en toekomstbestendig te maken.

Dit voorjaar heeft de coalitie van het winkelambacht Minister Kamp het rapport "Belemmeringen regeldruk winkelambacht" aangeboden. In dit rapport is aangegeven welke regelgeving hoge kosten veroorzaakt en die de coalitie winkelambacht graag opgelost zou willen zien.

Het actieprogramma Maatwerkaanpak winkelambacht

Met het in ontvangst nemen van het rapport zegde de minister toe om voor de 11 meest belangrijke belemmeringen oplossingsrichtingen uit te werken in een actieprogramma. Dit actieprogramma is in de afgelopen periode uitgewerkt door vertegenwoordigers van het winkelambacht, toezichthouders, uitvoeringsorganisaties en gemeenten.

Het vinden van passende en haalbare oplossingen is geen eenvoudige opgave geweest. Alle partijen hebben constructief deelgenomen aan de verkenning naar passende oplossingen. Uiteraard zijn er ook de nodige discussies gevoerd en standpunten ingenomen. Dit maakt duidelijk dat voor bepaalde oplossingsrichtingen om regeldruk weg te nemen politieke besluitvorming nodig is.

Concrete oplossingen

In ieder geval is het gelukt om voor alle belemmeringen oplossingen te definiëren. Voor 8 van de 11 belemmeringen is dit geconcretiseerd in een actieprogramma met afspraken voor alle stakeholders. Voor 3 belemmeringen is het vanwege lopende politieke discussies of eerdere besluitvorming niet mogelijk geweest om voor de korte termijn concrete afspraken te maken. De voorgestelde oplossingen voor deze belemmeringen zullen op een later moment weer ter sprake komen.

Merkbaar minder regeldruk

De monitoring van het actieprogramma wordt opgepakt door het ministerie van Economische Zaken (EZ). Alle stakeholders gezamenlijk zijn verantwoordelijk voor het nakomen van de afspraken en het constructief werken aan de oplossingen. Ook de politiek zal hierbij afgewogen beslissingen moeten nemen zodat de regeldruk voor ondernemers – en in het bijzonder de kleinere ondernemer – merkbaar vermindert. Kortom, het is een gezamenlijke uitdaging om deze ambitie waar te maken!

---

[2] Op initiatief van ANKO en MKB Nederland en met steun van Detailhandel Nederland is in september 2014 de coalitie winkelambacht samengesteld met daarin de volgende vijf brancheorganisaties: Bakkers (Nederlandse Brood- en Banketbakkers Ondernemersvereniging), Schoenherstellers (De Nederlandse Schoenmakers Vereniging), Slagers (De Koninklijke Nederlandse Slagersorganisatie), Bloemisten (Vereniging Bloemist Winkeliers), Kappers (Algemene Nederlandse Kappers Organisatie).

2 De coalitie winkelambacht

Bedrijven in het winkelambacht

Ondernemers in het winkelambacht combineren de kwaliteiten van ambachtsbedrijven met detailhandel en retail. Naast het leveren van ambachtelijke diensten of goederen, hebben deze ondernemers meestal één of soms meerdere winkels.

Het winkelambacht omvat een groot aantal bedrijven met de volgende kenmerken:

- vakkundig handwerk van producten en diensten die op maat en van hoge kwaliteit gemaakt en geleverd zijn (vakmanschap, scheppend karakter, maatwerk);
- kleinschalige (lokale/regionale) ondernemingen met een relatief kleine omzet;
- het bevorderen van sociale cohesie;
- het vak wordt vooral in de praktijk geleerd waarbij vaardigheid van groot belang is;
- bedrijfsmatige uitoefening van het vak, uitgeoefend als economische activiteit;
- directe, korte en persoonlijke lijnen met de lokale klant;
- toegevoegde waarde voor de omgeving.

De coalitie winkelambacht

De coalitie winkelambacht bestaat uit de bakkers (NBOV), schoenherstellers (NSV), slagers (KNS), bloemisten (VBW) en kapper (ANKO). Door hun participatie is een collectief van winkelambachtelijke branches ontstaan dat samen goed is voor:

- circa 31.000 bedrijven;
- 102.000 werkzame personen en
- een omzet van € 4,35 miljard.

Impact van de oplossingen

Overigens zal het oplossen van belemmeringen voor ondernemers in deze ambachtelijke branches ook positief uitpakken voor de regeldruk in de totale ambachtseconomie, die goed is voor:

- 285.000 ondernemingen;
- 774.000 banen en
- een omzet van ruim 110 miljard[3].

De verwachting is echter dat oplossingen die specifiek van toepassing zijn op kleine ondernemingen een nog groter bereik hebben.

---

[3] '*Handmade in Holland: Vakmanschap en ondernemerschap in de ambachtseconomie*', Sociaal-Economische Raad (SER) (juni 2013).

3 Belemmeringen en oplossingen

In het voorjaar van 2014 is samen met de brancheorganisaties uit de coalitie winkelambacht een inventarisatie gemaakt van belemmeringen die winkelambachtelijke ondernemingen hinderen in de bedrijfsvoering. Dit resulteerde in een overzicht van 38 belemmeringen. Samen met de brancheorganisaties en het ministerie van EZ is een selectie gemaakt van de 11 belemmeringen met de grootste impact voor de winkelambachtelijke ondernemingen. In dit hoofdstuk is het actieprogramma uitgewerkt voor deze belemmeringen. Concreet gaat het om de volgende elf belemmeringen:

Belemmeringen winkelambachtelijke ondernemers	
1	Onduidelijke regelgeving BHV veroorzaakt onnodige kosten
2	Vergoedingen CBO's auteurs- en naburige rechten complex en hoog
3	Administratieve verplichtingen hygiënecode geen toegevoegde waarde
4	Hoge regeldruk door nieuw etikettenbeleid
5	RI&E leidt tot hoge inspanningsverplichtingen en kosten
6	Hoge kosten door verplichtingen in het ontslagrecht
7	Dure verplichtingen bij langdurige / regelmatige ziekte van medewerkers
8	Nieuwe regels werkkostenregeling complex
9	Dienstverlening van de gemeente is onder de maat
10	Lokale lasten voor ondernemers in het winkelambacht te hoog en niet transparant
11	Hoge parkeerkosten en slecht parkeerbeleid zorgen voor verlies van omzet

De oorsprong van belemmeringen is verschillend. Sommige kennen hun oorsprong in landelijke regels terwijl het in andere gevallen gaat om specifiek lokale problematiek. De landelijke belemmeringen zijn in paragraaf 3.1 opgenomen, de lokale belemmeringen in paragraaf 3.2.

In de volgende paragrafen is per belemmering opgenomen:

- Een beschrijving van de belemmering
- Concrete voorbeelden uit de uitvoeringspraktijk van ondernemers
- Oplossingsrichtingen om (ervaren) regeldruk merkbaar te reduceren
- Acties die nodig zijn om het gewenste resultaat te bereiken
- Actiehouders, ofwel de organisaties verantwoordelijk het uitvoeren van de acties
- Uiterste uitvoeringsdata

3.1 Belemmeringen op landelijk niveau

De belangrijkste belemmeringen op grond van landelijke (en soms Europese) regelgeving zijn:

- Onduidelijke regelgeving BHV veroorzaakt onnodige kosten
- Vergoedingen CBO's auteurs- en naburige rechten complex en hoog
- Administratieve verplichtingen hygiënecode geen toegevoegde waarde
- Hoge regeldruk door nieuw etikettenbeleid
- RI&E leidt tot hoge inspanningsverplichtingen en kosten
- Hoge kosten door verplichtingen in het ontslagrecht
- Dure verplichtingen bij langdurige / regelmatige ziekte van medewerkers
- Nieuwe regels werkkostenregeling complex

Werkwijze landelijke belemmeringen

Met de Maatwerkaanpak winkelambacht is gezocht naar concrete oplossingen om deze belemmeringen in landelijke wet- en regelgeving te verhelpen. In verschillende expertsessies zijn de onderwerpen besproken en zijn afspraken gemaakt over de uit te voeren acties, de organisaties die hiervoor verantwoordelijk zijn en de uiterste datum waarop maatregelen moeten zijn doorgevoerd. De resultaten van de expertsessies zijn vastgelegd in factsheets waarin de belemmeringen zijn beschreven, de wettelijke grondslag is beschreven en oplossingsrichtingen zijn geformuleerd, compleet met voor- en tegenargumenten. In voorliggend actieprogramma zijn deze factsheets teruggebracht tot beknopte versies. De oorspronkelijke documenten waarin alle informatie is opgenomen, zullen als overlegdossiers worden ingezet bij de uitwerking van de oplossingsrichtingen.

Resultaat

Voor vijf belemmeringen zijn concrete publiek-private afspraken gemaakt tijdens expertsessies met alle betrokken partijen. De eerste resultaten worden verwacht vanaf het eerste kwartaal van 2016 waarmee de ervaren regeldruk voor winkelambachtelijke ondernemers direct merkbaar zal afnemen. De drie overige belemmeringen (ontslagrecht, verplichtingen bij ziekte van werknemers en de werkkostenregeling) zijn onderwerp van lopende politieke discussies. Deze belemmeringen zijn geagendeerd en er zijn afspraken gemaakt om voor de problematiek van het winkelambacht specifiek aandacht te hebben in wetsevaluaties of in brede discussies die worden gevoerd tussen het bedrijfsleven en de verantwoordelijke departementen.

In deze paragraaf zijn de belemmeringen, gekozen oplossingsrichtingen en gemaakte afspraken beschreven voor de landelijke belemmeringen.

BELEMMERING 1

“Onduidelijke regelgeving BHV veroorzaakt onnodige kosten”

Elk bedrijf met één of meerdere medewerkers is volgens de Arbowet verplicht om maatregelen te treffen op het gebied van bedrijfshulpverlening (BHV). Hiervoor zijn werkgevers verplicht om één of meer bedrijfshulpverleners aan te wijzen en passende bedrijfshulpverlening te organiseren. Hierbij moet rekening worden gehouden met de grootte en de risico’s van het bedrijf. Daarnaast moet in elke vestiging van een bedrijf te allen tijde een medewerker aanwezig zijn die hulpverlening kan geven. Winkelambachtelijke bedrijven geven aan dat zij veel moeten organiseren om aan deze verplichting te kunnen voldoen. Zo moet rekening worden gehouden met vakanties, ploegendiensten en zaterdaghulpen.

De kosten worden opgedreven door marktpartijen

In de Arbowet is ook voorgeschreven dat de bedrijfshulpverleners over een opleiding en uitrusting moeten beschikken waarmee hulp kan worden verleend bij een noodsituatie of ongeval in een bedrijf[4]. Het is echter voor ondernemers in het winkelambacht onduidelijk hoe aan deze verplichting is te voldoen.

De huidige praktijk is dat ondernemers in het winkelambacht een beroep doen op de marktpartijen die opleidingen en benodigde middelen beschikbaar stellen óf deze verplichting niet naleven. De kosten voor de benodigde cursussen, het op de cursusdagen niet kunnen inzetten van personeel en materiaalkosten worden door het winkelambacht als erg belastend ervaren. Ook omdat de kans op ongevallen in een aantal van deze sectoren laag is en vergelijkbaar met normale huis-, tuin- en keukensituaties. Dit laatste geldt overigens niet voor bijvoorbeeld slagerijen waarin wordt gewerkt met gevaarlijke apparatuur (messen, cutters e.d.) waar het risico op bedrijfsongevallen wel aanwezig is.

Voorbeelden van winkelambachtelijke ondernemers

- Een bakker met personeel moet zich te allen tijde laten bijstaan door één of meerdere bedrijfshulpverleners. Omdat hij in de veronderstelling is dat BHV´ers in het bezit moeten zijn van een diploma, volgen medewerkers een cursus bij een erkende opleider. De cursuskosten bedragen € 165,- per persoon. Daar komen nog de loonkosten à € 125 bij, omdat personeel op een cursusdag niet inzetbaar is. In elk van zijn drie filialen zal te allen tijde een BHV’er aanwezig moeten zijn, zodat uiteindelijk zes medewerkers tot BHV’er worden opgeleid. In totaal bedragen de jaarlijkse kosten hiermee € 1.080. Bij een gemiddeld rendement van 4% zal de bakker € 27.000 extra moeten omzetten om deze kosten te kunnen voldoen.
- Ondernemers of hun werknemers ontvangen regelmatig – via mailings en direct calling – informatie die benadrukt dat het wettelijk verplicht is om personeel te laten beschikken over een BHV-diploma. Dit leidt tot onzekere situaties voor zowel de ondernemer als het personeel over hoe aan deze verplichting uit de wet is te voldoen.

[4] Artikel 15 lid 3 Arbeidsomstandighedenwet

Oplossingsrichting(en)

1. Maak begrippen 'opleiding' en 'uitrusting' helder

Deze oplossingsrichting zorgt ervoor dat gehanteerde begrippen duidelijk zijn, zodat helder is hoe aan wettelijke vereisten kan worden voldaan. Dit biedt kleine ondernemingen zoals bedrijven in het winkelambacht de mogelijkheid te kiezen voor goedkopere, minder belastende alternatieven om aan de BHV-verplichtingen te voldoen.

Afspraken en actiepunten

Afspraak 1:
De ambassadeur Maatwerkaanpak winkelambacht verzoekt de minister van SZW om uitspraak te doen over de eisen ten aanzien van de BHV-opleiding.

Verwachte einddatum: 31 januari 2016

Afspraak 2:
iSZW inventariseert de minimale eisen om aan te tonen dat wordt voldaan aan de verplichtingen rondom BHV.

Verwachte einddatum: 29 februari 2016

Afspraak 3:
Branches binnen de coalitie winkelambacht nemen in hun Arbocatalogus een bepaling op waarin zij verwijzen naar de minimale BHV-vereisten.

Verwachte einddatum: 29 februari 2016

Afspraak 4:
Branches binnen de coalitie winkelambacht starten een campagne waarmee de minimale BHV-vereisten richting achterban worden gecommuniceerd.

Verwachte einddatum: 29 februari 2016

Afspraak 5:
Het ministerie van EZ ontwikkelt een instructiefilm die bedrijven met beperkte risico's en minder dan 10 fte personeel of 25 personeelsleden kunnen gebruiken om werknemers te instrueren over BHV.

Verwachte einddatum: 31 maart 2016

BELEMMERING 2

“Vergoedingen CBO’s auteurs- en naburige rechten complex en hoog”

In Nederland zijn onder meer de volgende collectieve beheersorganisaties (CBO’s) verantwoordelijk voor het innen en uitkeren van de vergoedingen:

- Buma/Stemra: Exploiteert de muziekrechten van componisten, tekstschrijvers en muziekuitgevers.
- Sena: Beheert de rechten van uitvoerende artiesten en producenten van muziekwerken.
- Stichting Reprorecht: Beheert de rechten van alle schrijvers, fotografen, uitgevers, vertalers, vormgevers en illustratoren die recht hebben op een vergoeding voor het (digitaal) kopiëren van hun werk.
- Videma: Beheert de rechten van de audiovisuele producenten voor het doorgeven of aan een groep vertonen van tv-beelden.

CBO afdrachten volgens het winkelambacht te hoog

Ondernemers in het winkelambacht vinden dat de vergoedingen van de CBO’s te hoog zijn omdat ze niet in verhouding staan tot het publiek dat met de uitingen wordt bereikt en het doel waarvoor muziek wordt ingezet. Muziek dient voornamelijk als achtergrondmuziek voor het personeel terwijl het in grote winkelketens een duidelijk commerciële functie en publiek bereik heeft.

Daarnaast hebben winkelambachtelijke ondernemers het gevoel dat zij, als gevolg van de gehanteerde staffelstructuur, verhoudingsgewijs meer moeten betalen dan grote bedrijven. De kleinste schouders dragen de zwaarste lasten.

Complexe tariefstructuur

Ondernemers in het winkelambacht hebben geen bezwaar tegen het heffen van vergoedingen door de CBO’s. Artiesten, muziekproducenten en auteurs zijn ook ondernemers die recht hebben op vergoeding van geleverde diensten. Wel is er bezwaar tegen de beperkte mate van transparantie van heffingsgrondslagen. Regels zijn in hun ogen onduidelijk, de staffelstructuur te complex en de CBO’s hanteren ieder eigen maatstaven (fte’s, vloeroppervlakte) om de hoogte van vergoedingen vast te stellen.

Voorbeeld van winkelambachtelijke ondernemers

In een winkelambachtelijke onderneming met 4 fte in de werkruimte en 100m2 verkoopruimte zijn de jaarlijkse vergoedingen (peiljaar 2015):

CBO	Werkruimte	Verkoopruimte	Totaal
Reprorecht			€ 18,11
Buma/Stemra	€ 72,43	€ 143,82	€ 216,25
Sena	€ 113,84	€ 72,43	€ 186,27
Totaal			€ 420,63

Bij een rendement van 4% (wat vooral bij de kleinere ondernemers gemiddelde rendementen zijn) moet voor het terugverdienen van € 420,63 een extra omzet van € 10.151,75 worden gerealiseerd.

Oplossingsrichting(en)

1. Zorg voor een meer acceptabele vergoedingsstructuur met een heldere berekeningswijze

Duidelijke afspraken over de tarieven kunnen begrip en de naleving van ondernemers vergroten. De coalitie winkelambacht onderzoekt de mogelijkheden om te komen tot een meer acceptabele en heldere vergoedingsstructuur.

Afspraken en actiepunten

Afspraak 1:

Branches binnen de coalitie winkelambacht werken een voorstel uit voor de hoogte van te hanteren tarieven en de heffingssystematiek.

Verwachte einddatum: 29 februari 2016

Afspraak 2:

De coalitie winkelambacht overlegt met de CBO's (BUMA/ Stemra, Sena, Reprorecht, Videma) over het voorstel. Het ministerie van EZ faciliteert het overleg.

Verwachte einddatum: 31 maart 2016

2. Creëer draagvlak voor CBO-vergoedingen met een gerichte communicatiecampagne

Betere communicatie over de reden en grondslag van de afdrachten vergroot het draagvlak bij ondernemers. Hierbij is aandacht voor vier speerpunten: reden van heffing, betalingsgemak, alternatieven en toegevoegde waarde van muziek.

Afspraken en actiepunten

Afspraak 1:

De coalitie winkelambacht levert branchespecifieke informatie aan het ministerie van EZ voor de informatie op het Ondernemersplein.

Verwachte einddatum: 29 februari 2016

Afspraak 2:

Het ministerie van EZ optimaliseert informatie op het Ondernemersplein over de vergoedingen aan CBO's. Hierbij worden ook de ministeries van Veiligheid en Justitie en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) betrokken.

Verwachte einddatum: 31 maart 2016

Afspraak 3:

De CBO's zorgen samen met MKB Nederland en VNO-NCW voor betere voorlichting met een communicatiecampagne waarbij de vier speerpunten specifiek worden benoemd.

Verwachte einddatum: 31 mei 2016

Afspraak 4:

Brancheorganisaties binnen de coalitie winkelambacht verspreiden deze informatie met de vier speerpunten onder hun leden.

Verwachte einddatum: 30 juni 2016

BELEMMERING 3

"Administratieve verplichtingen hygiënecode geen toegevoegde waarde"

Winkelambachtelijke ondernemers die met levensmiddelen werken, zijn op grond van Europese wetgeving verplicht om de voedselveiligheid te garanderen. HACCP is een door de World Health Organisation ontwikkeld systeem, dat internationaal is erkend en geaccepteerd. De HACCP principes zijn verwerkt in de Europese verordeningen en worden in de lidstaten verwerkt in nationale regelgeving en hygiënecodes.

Een ondernemer die gebruik maakt van een hygiënecode, voldoet hiermee aan de wettelijke eisen om te werken volgens de HACCP principes. Wanneer een branche ervoor kiest om geen hygiënecode op te stellen, dienen bedrijven uit die branche een eigen voedselveiligheidsplan te maken.

Winkelambachtelijke ondernemers moeten volgens hygiënecodes diverse registraties bijhouden in het kader van voedselveiligheid en HACCP principes. Het gaat onder meer om registraties met betrekking tot:

- schoonmaak;
- leveranciers;
- koelingen;
- verhitte producten.

Met behulp van de registraties monitort een ondernemer maatregelen omtrent de voedselveiligheid. Daarnaast is dit te gebruiken om te controleren of medewerkers de juiste werkwijze toepassen en noodzakelijke controles uitvoeren.

Disproportionele inspanning en onduidelijke registratieverplichtingen

Het belangrijkste kritiekpunt van winkelambachtelijke ondernemers is dat het veel tijd kost om aan registratieverplichtingen te voldoen terwijl de toegevoegde waarde vaak beperkt is. Vooral de regeldruk rondom registraties van temperaturen (o.a. bij levering door leveranciers) ervaren ondernemers als belemmerend. De inspanningen die zij moeten leveren om aan de verplichtingen te voldoen, staan niet in verhouding tot het doel, namelijk het bewaken van de voedselveiligheid voor klanten. Daarnaast zijn regels onoverzichtelijk, waardoor het vaak onduidelijk is hoe deze regels moeten worden uitgevoerd.

Voorbeelden van winkelambachtelijke ondernemers

Een slagerij moet volgens de hygiënecode temperatuurregistraties bijhouden van koelcellen en koelmeubels. Een slager loopt meerdere keren per dag de koelcel in en uit, voelt en ziet hierbij op de digitale thermometer of de koelcel de juiste temperatuur heeft. Desondanks is de ondernemer verplicht om de temperatuur te meten en te registreren. Dit werkt frustratie en 'valsheid in geschrifte' in de hand, omdat het regelmatig voorkomt dat de temperatuur pas achteraf (bijvoorbeeld over en periode van meerdere weken) wordt ingevuld.

De administratieve verplichting heeft geen toegevoegde waarde, omdat de ondernemer zelf alert is op kwaliteit van zijn producten. Bovendien bieden de moderne technieken voldoende mogelijkheden om een alarmsignaal af te geven wanneer de temperatuur in een koelcel een bepaalde drempelwaarde overschrijdt.

Oplossingsrichting(en)

1. Schaf verplichte registraties in het kader van de HACCP principes en hygiënecodes af

De ondernemer kan volstaan met een eenmalige ondertekening van de verklaring dat wordt gewerkt volgens de hygiënecode en HACCP. Hierdoor blijft een zichtbaar bewijs dat de ondernemer zich bewust is van de regels en maatregelen die gelden bij voedselveiligheid en dat hij verklaart hiernaar te handelen. Structurele lasten nemen hiermee af.

Afspraken en actiepunten

Afspraak:

De coalitie winkelambacht past toekomstige hygiënecodes aan in overleg met de NVWA. Huidige registraties worden afgeschaft en er komt een verklaring dat ondernemers volgens de hygiënecode en de HACCP principes werken.

Verwachte einddatum: 31 maart 2016

Belemmering 4

"Hoge regeldruk door nieuw etikettenbeleid"

In het winkelambacht wordt regeldruk ervaren door verplichtingen en belemmeringen die voortkomen uit nieuw, bestaand en voorgenomen etikettenbeleid:

Nieuw (voor 2016):

1. Van niet-voorverpakte producten moet de allergeneninformatie worden verstrekt aan de consument. Dit mag mondeling of schriftelijk geschieden. Bij het gebruik van etiketten dienen de allergenen in een specifieke typografie (bijvoorbeeld vetgedrukt) te worden weergegeven.
2. Nieuwe regels rondom etikettering van voorverpakte en niet-voorverpakte levensmiddelen zijn voor de kleine ondernemer vaak onduidelijk.
3. De leesbaarheid van etiketten moet zijn verbeterd door de invoering van een minimale lettergrootte bij alle verpakkingen. Het lettertype is hier afhankelijk van de grootte van de verpakking. Naast de bedrijfsnaam, moet ook het volledige adres worden vermeld op een etiket.
4. In de ingrediëntendeclaratie moet de bron van plantaardige olie en plantaardig vet worden vermeld (bijvoorbeeld palmolie of zonnebloemolie). Bij samengestelde producten is dit vaak niet mogelijk.
5. Bij de productnaam wordt het vermelden van de gebruikte vervangende ingrediënten verplicht. Denk hierbij aan imitatieproducten zoals plantaardige room of cacaofantasie.

Bestaande verplichtingen te groot voor het etiket:

6. Hoge regeldruk door de informatie van grondstoffen, ingrediënten en allergenen die op etiketten van voorverpakte levensmiddelen moet staan die samengestelde grondstoffen bevatten[5].

Verwachte problemen voor de toekomst:

7. De mogelijke herkomstetikettering voor verwerkt vlees in samengestelde producten.
8. De verplichting van een voedingswaardevermelding op alle voorverpakte levensmiddelen

De mate van detail en de verbijzonderingen van de nieuwe regels rondom etiketten zorgen voor hoge regeldruk. Ondernemers in het winkelambacht vinden dat de informatie op een etiket weinig toegevoegde waarde heeft voor de ambachtelijke producten die zij maken. De allergeneninformatie wordt weliswaar als nuttig gezien, maar in de meeste gevallen wordt de afwijkende typografie van deze informatie niet weergegeven op het etiket omdat in gebruik zijnde printers dit niet aankunnen. Bovendien zijn ondernemers van mening dat producten minder verkocht worden, omdat de omvang en vorm van etiketten invloed heeft op de presentatie van producten, die vers, handgemaakt en ambachtelijk horen te zijn.

[5] Als het om "winkel-verpakte" producten met een hoge omloopsnelheid gaat, worden ze beschouwd als niet-voorverpakt. Hierdoor hoeft er bij deze producten alleen allergie-informatie en de benaming van het product te (kunnen) worden verstrekt.

Voorbeelden van winkelambachtelijke ondernemers

- Een slagerij bereidt zelfgemaakte worsten die deels voorverpakt en deels niet-voorverpakt worden aangeboden in de winkel. Wanneer de zelfgemaakte worst voorverpakt wordt aangeboden, moet er een etiket op worden geplaatst. Echter, wanneer na bereiding de worst niet-voorverpakt wordt aangeboden, hoeft er geen etiket op, tenzij deze producten voor langere tijd in de winkel liggen. Zelfbereide producten die in bevroren toestand verkocht worden, worden gezien als voorverpakte levensmiddelen en dienen volledig geëtiketteerd te zijn. Al deze verschillende regels zorgen voor verwarring bij de ondernemer.
- Een slager maakt een dagvers voorverpakt broodje met vleeswaar, gehakt en een eigengemaakte saus waarin onder meer ketchup zit. Maar doordat van de ketchup alleen bekend is welke ingrediënten er in zitten, maar niet de hoeveelheid, is het onmogelijk om alle ingrediënten in volgorde van afnemende hoeveelheid op te nemen. De fabrikant van ketchup zal nooit exact de samenstelling van de ketchup willen geven, omdat dan ook de receptuur openbaar wordt. De enige oplossing op dit moment is om elke grondstof (zoals ketchup) van het broodje apart in de ingrediëntenlijst op te nemen met de ingrediënten daarvan. Consequentie hiervan is dat een etiket groter wordt dan de verpakking van het product.

Oplossingsrichting(en)

1. Stel ambachtelijke levensmiddelen vrij van de verplichte voedingswaardevermelding

Door het vrijstellen van de verplichte voedingswaardevermelding (vanaf 2016) voor de ondernemingen in het winkelambacht, worden de kosten die de ondernemer hieraan kwijt zou zijn weggehaald.

Afspraken en actiepunten

Afspraak 1:

De NVWA werkt een voorstel uit om een uitzondering te maken van de verplichte voedingswaardevermelding voor ambachtelijke bedrijven volgens de definitie die gehanteerd wordt in de beleidslijn bedrijvenverdeling[6]. Hierin wordt onderscheid gemaakt in ambachtelijke bedrijven die hoofdzakelijk rechtstreeks leveren aan de eindverbruiker en eventueel als nevenactiviteit leveren aan andere detailhandel en industriële bedrijven die hoofdzakelijk leveren aan derden (niet-eindverbruikers: supermarkten, horeca, instellingen). Hiermee wordt duidelijk gemaakt welke producten wel en niet onder de uitzondering vallen.

Verwachte einddatum: 31 januari 2016

Afspraak 2:

De NVWA werkt deze definitie uit met de branches en bespreekt samen hoe dit verder gecommuniceerd gaat worden. Bijvoorbeeld door het toevoegen aan het NVWA webdossier.

Verwachte einddatum: 31 maart 2016

---

[6] Criteria VWS/VGP evaluatie hygiënecodes m.i.v. 2015 / NVWA; Beleidslijn bedrijvenverdeling, bijlage 1.

2. Vereenvoudig etiketten voor voorverpakte levensmiddelen met samengestelde grondstoffen

Ondernemers in het winkelambacht hoeven voor deze producten alleen de belangrijkste ingrediënten te plaatsen, samen met de allergenen-informatie. De regeldruk zal hierdoor dalen, omdat de ondernemer niet meer hoeft uit te zoeken wat de ingrediënten zijn in afnemende hoeveelheid van elke samenstelling in het product.

Afspraken en actiepunten

Afspraak 1:

De brancheorganisaties KNS en NBOV maken een vereenvoudigd etiket van de Deense slof conform de huidige regelgeving en conform een werkbare opzet volgens ondernemers.

Verwachte einddatum: 31 december 2015

Afspraak 2:

Het ministerie van EZ biedt namens het winkelambacht het vereenvoudigde etiket samen met het origineel aan, aan het kabinet Timmermans met het verzoek de regelgeving zo aan te passen dat het werkbaar wordt voor winkelambachtelijke ondernemers.

Verwachte einddatum: 31 maart 2016

3. Stel herkomstetikettering vrij voor verwerkt vlees in samengestelde producten

Ondernemers in het winkelambacht worden niet geconfronteerd met bijkomende lasten wanneer zij voor samengestelde producten worden vrijgesteld van verplichte herkomstetikettering. Hiermee wordt onevenredige toename van regeldruk voorkomen en blijft het aantal extra verplichtingen beperkt.

Afspraken en actiepunten

Afspraak 1:

De brancheorganisaties KNS en NBOV maken een voorzet van de probleemstelling omtrent herkomstetikettering met concrete redenen, voorbeelden en oplossingsrichtingen.

Verwachte einddatum: 31 januari 2016

Afspraak 2:

Het ministerie van EZ biedt namens het winkelambacht het resultaat aan aan het kabinet Timmermans met het verzoek de regelgeving zo aan te passen dat het werkbaar wordt voor winkelambachtelijke ondernemers.

Verwachte einddatum: 31 maart 2016

BELEMMERING 5

"RI&E leidt tot hoge inspanningsverplichtingen en kosten"

Bedrijven moeten in kaart brengen en schriftelijk vastleggen welke risico's aanwezig zijn op de werkvloer en of deze gevaar of schade kunnen veroorzaken voor de gezondheid van het personeel. Ook moet de ondernemer een plan van aanpak opstellen waarin is aangegeven hoe risico's worden voorkomen. De Risico-inventarisatie & Evaluatie (RI&E) inclusief het plan van aanpak moet regelmatig of bij wijzigingen (bijvoorbeeld bij een nieuwe machine of verbouwing) worden geactualiseerd.

De Inspectie SZW voert toezicht uit op de RI&E en bij het ontbreken hiervan worden boetes gegeven. De te betalen boetes zijn afhankelijk van de omvang van het bedrijf. Een bedrijf met bijvoorbeeld 25 werknemers betaalt een boete van € 900,-.

Arborisico's zijn bekend en worden beheerst vanuit de praktijk

Arborisico's in het winkelambacht zijn voor de meeste bedrijven beperkt. Volgens de arbobalans (monitor arbeidsomstandigheden) is de kans op een arbeidsongeval en op ziekteverzuim in de detailhandel lager dan het landelijk gemiddelde (2,8% t.o.v. 4% landelijk resp. 3,8% t.o.v. 4,1% landelijk). Daar waar sprake is van risico's (bijvoorbeeld in productieruimtes waar gewerkt wordt met machines) zijn deze bekend en zijn maatregelen genomen om deze te beperken. Ondernemers geven aan aandacht te hebben voor veiligheid op de werkvloer en lossen deze in de praktijk op. Hiermee wordt voldaan aan de zorgplicht om op de hoogte te zijn van de arborisico's en om passende maatregelen te nemen.

In de beleving van de winkelambachtelijke ondernemers is het hebben van een schriftelijke RI&E een formele administratieve verplichting die geen directe bijdrage levert aan de arbeidsveiligheid bij kleine bedrijven met beperkte arbeidsrisico's. Bovendien zijn zij tijd en geld kwijt om aan de verplichtingen te voldoen. Weliswaar gelden er voor kleine bedrijven lichtere regels (bij gebruik van een erkend RI&E-instrument hoeven zij hun RI&E niet meer te laten toetsen) toch is een ondernemer nog minimaal 2 uur kwijt voor het opstellen en invullen van een RI&E. Bedrijven die niet via de brancheorganisatie een RI&E opstellen, zijn zelfs aanzienlijk meer tijd kwijt. Veel ondernemers kiezen ervoor vanwege onzekerheid over geldende regelgeving een externe consultant in te huren en maken hierdoor hoge kosten.

Voorbeelden van winkelambachtelijke ondernemers

- Een bakkerijonderneming heeft 26 medewerkers in dienst die parttime werkzaam zijn en daarmee 12 fte personeel in totaal omvatten. De ondernemer moet een gecertificeerde arbodienst inschakelen voor ondersteuning van het opstellen en toetsen van een RI&E. De kosten hiervoor bedragen circa € 1.000,- inclusief de tijd voor het opstellen van de RI&E (ten minste 4 uur).
- Een slagerij heeft twee bedrijfsruimtes. In de eerste ruimte wordt het vlees verwerkt terwijl de tweede ruimte wordt gebruikt als verkooppunt, ofwel de winkel. De RI&E regels zijn onverkort van toepassing op beide ruimtes zodat er evenveel handelingen moeten worden verricht om risico's en beheersmaatregelen in kaart te brengen en een plan van aanpak op te stellen. Het doorvoeren van wijzigingen in de RI&E kost de ondernemer voor wijzigingen in beide ruimtes evenveel tijd, terwijl de aanwezige risico's volgens ondernemers niet gelijk zijn.

Oplossingsrichting(en)

1. Maak een uitzondering voor kleine ondernemingen met weinig risico's voor de *schriftelijke* RI&E-verplichting

Voor ondernemingen met beperkte arbeidsrisico's en minder of gelijk aan 10 fte personeel of 25 personeelsleden wordt het niet langer verplicht een schriftelijke RI&E op te stellen. Zij zijn minder tijd en geld kwijt en de regeldruk neemt merkbaar af.

Afspraken en actiepunten

Afspraak 1:

Het ministerie van SZW inventariseert met ondersteuning van het ministerie van EZ de mogelijkheden en de ruimte om af te wijken van de huidige regeling[7]. Hiermee ontstaat - op basis van de situatie in andere landen – zicht op de wijze waarop het bedrijfsleven in andere lidstaten wordt ondersteund bij naleving van de verplichtingen. De mogelijkheden worden in kaart gebracht aan de hand van concrete scenario's. Mogelijk scenario is om in lijn met de Duitse situatie te volstaan met een volledig gestandaardiseerde RI&E. Er wordt tijd bespaard doordat er geen bedrijfsspecifieke informatie hoeft te worden verwerkt.

Verwachte einddatum: 29 februari 2016

Afspraak 2:

Het ministerie van SZW agendeert samen met het ministerie van EZ de mogelijke scenario's tijdens het Nederlands voorzitterschap van de Europese Unie[8] om zo mogelijkheden voor oplossing van dit probleem onder de aandacht te brengen.

Verwachte einddatum: 31 maart 2016

2. Inventariseer en publiceer collectief arbeidsrisico's in de branches van het winkelambacht

Een dergelijke inventarisatie helpt ondernemers bij het in kaart brengen en schriftelijk vastleggen van risico's die aanwezig zijn op de werkvloer. Op deze manier kan de tijd worden gereduceerd voor het opstellen van een RI&E en stimuleren de sectoren de merkbare reductie van regeldruk.

Afspraken en actiepunten

Afspraak 1:

Branches binnen de coalitie winkelambacht plaatsen een overzicht van arbeidsrisico's voor ondernemingen in hun branche op hun website en op RIE.nl.

Verwachte einddatum: 29 februari 2016

Afspraak 2:

Branches stimuleren de leden om risico's uit de overzichten over te nemen in bedrijfsspecifieke huishoudelijke reglementen.

Verwachte einddatum: 31 oktober 2016

---

[7] Er is eerder onderzoek uitgevoerd naar de implementatie van de kaderrichtlijn in vergelijkbare landen. Bijvoorbeeld *'EU Arbo richtlijnen: onderzoek naar de implementatie'*, Prevent (2008) en *'De RI&E in kleine bedrijven'*, TNO Kwaliteit van leven (2008). Deze onderzoeken kunnen als uitgangspunt dienen waarbij er een actualiseringsslag wordt gemaakt op grond van ontwikkelingen in jurisprudentie en best practices zoals die zijn ontwikkeld in de afgelopen jaren.

[8] Het ministerie van EZ inventariseert knelpunten waarop Nederland tijdens het voorzitterschap (eerste helft 2016) invloed op kan uitoefenen. De RI&E is onderdeel van deze inventarisatielijst.

Belemmering 6

"Hoge kosten door verplichtingen in het ontslagrecht"

Sinds 1 juli 2015 gelden er nieuwe regels voor het ontslagrecht met als doel het ontslagrecht eenvoudiger, sneller en goedkoper te maken. Er is bij ondernemers veel discussie of dit zal leiden tot minder kosten omdat nu wettelijk een ontslagvergoeding is vastgesteld (de zogenaamde transitievergoeding).

Bedrijfsbeëindiging

Bij bedrijfsbeëindiging worden winkelambachtelijke ondernemers geconfronteerd met hoge transitievergoedingen. Bedrijfsbeëindiging doet zich relatief vaak voor omdat ondernemers in het winkelambacht veel moeite hebben met het vinden van een koper of bedrijfsopvolger. De hoge transitievergoedingen kunnen leiden tot gedwongen ondernemerschap, omdat de ondernemer de hoge transitievergoeding niet kan voldoen en daardoor zijn bedrijf niet kan beëindigen.

In de nieuwe situatie is bij bedrijfsbeëindiging de ondernemer verplicht een transitievergoeding te betalen aan alle werknemers. Omdat bij veel bedrijven in het winkelambacht mensen vaak vele jaren werken, kunnen deze bedragen hoog oplopen. Voor de ondernemer is het risico dan dat deze vergoedingen moeten worden betaald uit opgebouwde reserves zoals de eigen pensioenvoorziening.
In de situatie voor 1 juli 2015 bepaalde het UWV of er sprake was van een bedrijfseconomische reden en gaf dan een ontslagvergunning af. Een ontslagvergoeding was in deze situaties dan vaak niet nodig.

Voor bedrijfsbeëindiging of vergelijkbare situaties zou de nu tijdelijke uitzondering voor kleine bedrijven (die loopt tot 2020) permanent moeten worden gemaakt.

Minder of meer procedures bij de rechtbank?

Het uitgangspunt van de nieuwe wet is dat door het vaststellen van de transitievergoeding werkgever en werknemer sneller overeenstemming zullen bereiken over beëindiging van een arbeidsovereenkomst. Ondernemers in het winkelambacht verwachten dit echter niet.

Bij ontslag vanwege het slecht functioneren van een werknemer waarbij er dus geen overeenstemming is, moet in de nieuwe situatie een verzoek bij de kantonrechter worden ingediend om het arbeidscontract te ontbinden. De werkgever moet inspanningen verrichten voor een dossieropbouw van de werknemer en hoge kosten maken voor de rechtsgang. Bovendien moet de transitievergoeding (bij langer dan twee jaar in dienst) in iedere geval worden betaald.

In de situatie voor 1 juli 2015 deed eerst het UWV een uitspraak en moest daarna eventueel nog een gang naar de rechtbank worden gemaakt. Deze procedure kon dure juridische procedures voorkomen.

Ondernemers verwachten nu meer kosten te maken omdat voor de gang naar de kantonrechter – ook al is dat niet verplicht – toch juridische ondersteuning zal worden gezocht.

Voorbeelden van winkelambachtelijke ondernemers

- Een bloemist heeft een verkoper in dienst die 15 jaar werkzaam is geweest tegen een salaris van € 1.600 bruto per maand. Volgens de nieuwe regels moet deze bloemist een transitievergoeding betalen van in totaal € 9.600. In het geval van slecht functioneren komen daar ook nog kosten bij voor de dossiervorming en de procedure bij de kantonrechter.
- Een kapster die drie arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd heeft gehad en van wie het dienstverband niet verder verlengd kan worden, zal op grond van de nieuwe regels recht hebben op een transitievergoeding. Dit zorgt voor extra kosten terwijl aan het niet-aanbieden van een vast contract vaak al bedrijfseconomische redenen ten grondslag liggen.

Oplossingsrichting(en)

1. Monitor het ontslagrecht met specifieke aandacht voor genoemde belemmeringen en oplossingsrichtingen

De stakeholders van het project 'Maatwerkaanpak Winkelambacht' hebben afgesproken de ontwikkelingen van het ontslagrecht in het mkb te monitoren, zodat bij de evaluatie van de wet in 2020[9] een afgewogen oordeel kan worden gemaakt of er gerichte maatregelen moeten worden genomen om lasten te beperken.

Oplossingsrichtingen waaraan is gedacht zijn onder meer (1) uitzonderingen op het ontslagrecht voor kleine ondernemers en (2) een uitzondering voor personeel dat minder dan 16 uur per week werkt.

Het ministerie van SZW heeft aangegeven dat het maken van uitzonderingen op basis van het aantal uren dat iemand werkzaam is, onmogelijk is. Het is juridisch niet haalbaar om een grens aan het aantal arbeidsuren per week te stellen, waardoor voor werknemers die onder die grens uitkomen geen vergoeding zou gelden. Het maken van dergelijk onderscheid is in strijd met de wetgeving gelijke behandeling en met Europese regelgeving. Een uitzonderingspositie creëren via de route van de werknemer is dus niet werkbaar. Een invalshoek via de werkgever mogelijk wel. Met andere woorden, het al dan niet hoeven uitbetalen van vergoedingen kan mogelijk afhangen van de financiële draagkracht van de organisatie of het aantal werkzame personen of fte's dat een onderneming kent. Op die basis zijn ook de huidige (tijdelijke) uitzonderingsregels vastgesteld ten aanzien van de berekening van het aantal dienstjaren (voor een werkgever met minder dan 25 werknemers), in het geval ontslag volgt wegens bedrijfseconomische redenen.

Afspraken en actiepunten

Afspraak 1:

Het ministerie van SZW monitort en evalueert de ontwikkelingen in het ontslagrecht. Hierbij zal specifiek aandacht zijn voor genoemde aandachtspunten.

Verwachte einddatum: In de loop van 2020

Afspraak 2:

De branches dragen zorg voor betrokkenheid bij en een gerichte bijdrage aan de evaluatie van de wet in 2020.

Verwachte einddatum: In de loop van 2020

---

[9] Bron: Kamerbrief '*Opzet evaluatie Wwz en eerste beeld invoering Wwz*' (27 november 2015).

BELEMMERING 7

"Dure verplichtingen bij langdurige of regelmatige ziekte van medewerkers"

Om medewerkers bescherming te bieden, gelden werkgeversverplichtingen bij langdurige of regelmatige ziekte. Zo is de werkgever gehouden om tot maximaal twee jaar het loon door te betalen en geldt er een breed scala aan overige verplichtingen die met elkaar veel tijd en geld kosten. Samenvattend gaat het om de volgende kosten:

- Het twee jaar doorbetalen van 70% van het loon (incl. sociale lasten) van de zieke medewerker. In cao's kunnen hogere percentages zijn vastgelegd (tot 100%).
- Het zoeken en betalen van een (tijdelijk) vervangende medewerker.
- Het begeleiden van de zieke medewerker bij re-integratie, waarbij de ondernemer tevens een dossier moet bijhouden.
- Voor het begeleiden van de zieke medewerker moet een arbodienst en/of verzuimbegeleider worden ingeschakeld. Hieraan zijn kosten verbonden.
- De werkgever is verplicht na een contractbeëindiging na twee jaar ziekte een transitievergoeding te betalen aan de werknemer.
- In sommige situaties kan de werkgever ondanks begeleiding verplicht worden om nog tien jaar de lasten van arbeidsongeschiktheid te dragen.

Ondernemers in het winkelambacht onderschrijven dat personeel bij ziekte bescherming verdient om ongewenste loonderving te voorkomen. De geldende verplichtingen drukken echter onevenredig zwaar op de resultaten van winkelambachtelijke ondernemers. Doorgaans hebben zij te maken met beperkte marges. Bovendien is het aantal parttime-contracten relatief hoog. De verplichtingen gelden per werknemer waardoor het risico op hoge kosten als gevolg van langdurige of regelmatige ziekte in deze branches extra sterk aanwezig is.

Voorbeelden van winkelambachtelijke ondernemers

- Een kapster die wegens privéomstandigheden veel afwezig is en hier door de ondernemer op aangesproken is, meldt zich vervolgens ziek. De ondernemer moet het loon doorbetalen en de ingehuurde arbodienst stelt een mediation traject voor. De loonkosten van deze kapster zijn € 800 bruto per maand en het mediation traject kost de ondernemer € 4.000. De verhouding tussen het loon van de werkneemster en de kosten van het mediation-traject liggen ver uit elkaar.
- Een werknemer krijgt een ongeval tijdens een skivakantie en houdt hier een permanente (sport)blessure aan over waardoor hij niet meer kan werken. De werkgever is in deze situatie verplicht om het loon van deze medewerker door te betalen. Ook moet een re-integratietraject worden opgestart. Bij uitdiensttreding van deze werknemer moeten een transitievergoeding en de wettelijke opgebouwde vakantiedagen worden uitbetaald.

Oplossingsrichting(en)

1. Breng de periode voor loondoorbetaling en re-integratieverplichtingen voor alle bedrijven terug van 2 jaar tot een periode van maximaal 1 jaar

Deze maatregel zorgt ervoor dat de kosten voor loondoorbetaling en het leveren van inspanningen voor re-integratie worden gereduceerd. Regeldruk neemt hierdoor merkbaar af. Bovendien sluit dit aan bij de behoefte van winkelambachtelijke ondernemers om tot een meer eerlijke verdeling van lasten te komen. Hierdoor zullen ook beleefde lasten dalen.

2. Breng de periode voor loondoorbetaling en re-integratieverplichtingen voor bedrijven tot 10 fte / 25 personeelsleden terug van 2 jaar tot een periode van maximaal 1 jaar

Deze maatregel zorgt ervoor dat de kosten voor winkelambachtelijke ondernemingen bij loondoorbetaling en het leveren van inspanningen voor re-integratie worden gereduceerd. Regeldruk neemt hierdoor merkbaar af. Bovendien sluit dit aan bij de behoefte van winkelambachtelijke ondernemers om tot een meer eerlijke verdeling van lasten te komen. Hierdoor zullen ook beleefde lasten dalen.

3. Schaf verplichtingen af voor arbeidscontracten kleiner dan 16 uur per week

Door de verplichting terug te brengen tot een specifieke doelgroep, zijn verplichtingen niet langer onevenredig van toepassing op alle werknemers. Voor ondernemers in het winkelambacht betekent dit een merkbare reductie van regeldruk, omdat hier veel wordt gewerkt met parttime-contracten. Ook deze oplossingsrichting heeft een positief effect op de beleefde lasten

Afspraken en actiepunten

Afspraak 1:

VNO-NCW zoekt met het ministerie van SZW naar een oplossing voor de belemmering van dure verplichtingen bij langdurige/regelmatige ziekte van medewerkers. VNO-NCW betrekt daarbij de verschillende oplossingsrichtingen.

Verwachte einddatum: 31 december 2016.

BELEMMERING 8

"Nieuwe regels werkkostenregeling complex"

Per 1 januari 2015 is de werkkostenregeling voor alle organisaties verplicht. Hiermee zijn vergoedingen, verstrekkingen en terbeschikkingstellingen van gereedschappen, computers, mobiele communicatiemiddelen en dergelijke gericht vrijgesteld als deze voldoen aan het zogenoemde noodzakelijkheidscriterium. Werkgevers kunnen hiermee voorzieningen, die werknemers nodig hebben om hun werk te kunnen uitoefenen, volledig onbelast verstrekken. Bovendien hoeft privégebruik niet meer bij te worden gehouden, en is het noodzakelijkheidscriterium verruimd.

Wanneer een voorziening niet noodzakelijk is voor de uitoefening van een functie, dan moet dit in de vrije ruimte worden ingedeeld. Dergelijke voorzieningen mogen onbelast worden vergoed als het totaalbedrag onder 1,2% van de loonkosten blijft, de zogenaamde vrije ruimte. Komt dit bedrag boven deze grens, dan moet hierover 80% belasting betaald worden (gebruteerd op het hoogste belastingtarief).

Ondernemers in het winkelambacht zijn van mening dat deze nieuwe werkkostenregeling voor hen nadelig uitpakt. De regeling is complex en de beperkte vrije ruimte nadelig. Bovendien geldt, indien achteraf blijkt dat er interpretatiefouten zijn gemaakt, een eindheffing van wel 80%.

Voorbeelden van winkelambachtelijke ondernemers

- Een bloemist heeft een totale loonsom van € 54.000 voor zes parttime werknemers (samen goed voor 2 fte). De belastingvrije ruimte bedraagt in dit geval € 648. Onder dit bedrag mag het kleinbedrijf vergoedingen en verstrekkingen doen aan zijn werknemers binnen het kader van de wet. Voor het bedrijf betekent dit dat er maximaal ongeveer € 100 per werknemer belastingvrij uitgegeven mag worden. Meerdere uiteenlopende voorzieningen en cadeaus per werknemer lijken hierdoor niet mogelijk.

- Een werknemer in een bakkerswinkel opent de zaak vroeg en neemt tussendoor een krentenbol. Fiscaal geldt dit niet als een belaste maaltijd maar als een gerichte vrijstelling op de werkplek. De dagelijkse lunch (meerdere boterhammen) van zijn collega wordt echter gewaardeerd op € 3,20. Dit bedrag dient belast te worden bij de werknemer dan wel te worden meegenomen in de vrije ruimte van 1,2%. Het onderscheid wat wel en wat niet wordt verstaan onder een maaltijd is niet helder afgebakend. Bovendien zullen werkgevers een administratie moeten voeren over hoeveel maaltijden er jaarlijks worden genuttigd en wat hiervan de gemiddelde prijs was.

- Een kapper biedt personeel de mogelijkheid om het haar te kleuren tegen de inkoopprijs van de haarkleuringsmiddelen. Bijkomend voordeel voor de ondernemer is dat personeel er verzorgd bijloopt en de mogelijkheid heeft om nieuwe trends te ontdekken, te testen en te promoten. Door de nieuwe regels van de WKR is een dergelijk wederzijds voordeel niet langer zonder meer mogelijk. De korting of vergoeding mag nog maar maximaal 20% bedragen van de waarde van dat product in het economisch verkeer.

Oplossingsrichting(en)

1. Monitor de uitvoering van de WKR met specifieke aandacht voor genoemde belemmeringen

Het ministerie van Financiën heeft aangegeven dat de werkkostenregeling financieel vergelijkbaar (ofwel budgetneutraal doorgevoerd) is ten opzichte van de vorige regeling. Daarnaast is de regeling vereenvoudigd en heeft alleen de transitie tijdelijk tot hogere (administratieve) lasten geleid. De invoering van het noodzakelijkheidscriterium wordt gevolgd en geëvalueerd. In de monitoring zal specifiek aandacht zijn voor door de coalitie winkelambacht genoemde belemmeringen.

Afspraken en actiepunten

Afspraak 1:

Het ministerie van Financiën monitort en evalueert de invoering van het noodzakelijkheidscriterium. Hierbij zal specifiek aandacht zijn voor genoemde aandachtspunten.

Verwachte einddatum: In de loop van 2018[10]

Afspraak 2:

De branches dragen zorg voor betrokkenheid bij en een gerichte bijdrage aan de evaluatie van de wet in 2018.

Verwachte einddatum: In de loop van 2018

---

[10] Kamerstuk 'Wijziging van enkele belastingwetten en enige andere wetten (Belastingplan 2015)' (Nota naar aanleiding van het verslag)

3.2 Belemmeringen op lokaal niveau

Ondernemers in het winkelambacht hebben aangegeven dat zij in hun bedrijfsvoering op een aantal onderdelen worden belemmerd door specifiek gemeentelijke wet- en regelgeving, beleid of dienstverlening. In het project 'Maatwerkaanpak winkelambacht' zijn dan ook, naast de acht landelijke belemmeringen, drie belemmeringen uitgewerkt die spelen op lokaal niveau. Concreet gaat het om de volgende drie belemmeringen:

- Dienstverlening van de gemeente is onder de maat
- Lokale lasten te hoog en niet transparant
- Hoge parkeerkosten en slecht parkeerbeleid zorgen voor verlies van omzet

Werkwijze lokale belemmeringen

Voor het inventariseren en uitwerken van oplossingsrichtingen voor deze drie knelpunten zijn gericht gemeenten aangeschreven voor een vrijwillige deelname aan het project. De participerende gemeenten (Capelle aan den IJssel, Dordrecht, Dronten, Tilburg en IJsselstein) zijn allen koplopergemeenten op het gebied van het versterken van ondernemersklimaat en het optimaliseren van dienstverlening aan ondernemers. In de afgelopen jaren hebben deze gemeenten bewezen een actieve houding aan te nemen richting ondernemers. Zij hebben acties ondernomen om de kwaliteit van dienstverlening te verbeteren, om lokale wet- en regelgeving te vereenvoudigen en om ongewenste bijeffecten van lokaal beleid waar mogelijk te voorkomen.

In een werksessie is per gemeente een inventarisatie gemaakt van het beleid ten aanzien van de drie belemmeringen en de wijze waarop deze gemeenten ondernemerschap zoveel mogelijk proberen te stimuleren. De oplossingsrichtingen die bij de volgende drie belemmeringen zijn opgenomen, zijn grotendeels geïnspireerd op de werkwijze van deze vijf gemeenten. Waar nodig is gekeken naar best practices in andere gemeenten.

Vervolg

In de eerste helft van 2016 zal in samenspraak met deze gemeenten en met de VNG, KING, VNO-NCW, MKB Nederland, Detailhandel Nederland en de Regiegroep van de Retailagenda worden bekeken hoe ook andere gemeenten deze oplossingsrichtingen en best practices kunnen implementeren om belemmeringen voor winkel-ambachtelijke ondernemers op lokaal niveau op te lossen. Op deze manier draagt de Maatwerkaanpak winkelambacht bij aan een merkbare reductie van lokale lasten en regeldruk en verbetering van gemeentelijke dienstverlening.

BELEMMERING 9

“Dienstverlening van de gemeente is onder de maat”

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van een groot aantal taken en lokale regels, maar ook voor een steeds verder toenemend aantal landelijke regels. Dit betekent dat de gemeente hét gezicht van de overheid vormt voor ondernemers en burgers. Om deze reden is het van belang dat gemeenten hun dienstverlening optimaal inrichten en rekening houden met het perspectief van burgers en bedrijven.

Hoewel een groot aantal gemeenten in toenemende mate werkt aan procesoptimalisatie en een goede relatie heeft met burgers, bedrijven en maatschappelijke instellingen, ervaren ondernemers in het winkelambacht niet altijd een service- en ondernemersgerichte dienstverlening. Zij ervaren bijvoorbeeld:

- Beperkte mogelijkheden om rechtstreeks contact op te nemen met de medewerker van de gemeente die zijn dossier of (vergunning)aanvraag behandelt. Hierdoor dient de ondernemer eerst zijn vraag te formuleren bij een medewerker van de front-office, waarna hij wordt doorverbonden naar de behandelend ambtenaar. Hierdoor is de ondernemer extra tijd kwijt om zijn vraag beantwoord te krijgen.
- Door medewerkers van de gemeenten ‘van-het-kastje-naar-de-muur’ te worden gestuurd doordat medewerkers niet op alle vragen van de ondernemer antwoord kunnen geven. Met regelmaat komt het voor dat de ondernemer niet goed of onnodig vaak wordt doorverwezen.
- Onvoldoende kennis van zaken bij beleidsmedewerkers die beslissen over aanvragen en ondernemersgerichte aangelegenheden. Hierbij gaat het zowel over vakinhoudelijke kennis, maar ook over kennis van de gemeente-specifieke situatie.
- Lange wachttijden bij vergunningaanvragen en contacten met de gemeentelijke organisatie. Ondanks wettelijke termijnen worden ondernemers niet altijd tijdig geïnformeerd over de voortgang van het behandelproces van vergunningaanvragen. Ook de beantwoording van schriftelijke of per e-mail gestelde vragen kan lang duren.
- Interpretatieverschillen bij uitvoering van regels door de gemeente. Ondernemers hebben het gevoel dat bedrijven die zich strikt houden aan gestelde normen vaker en preciezer worden gecontroleerd, dan bedrijven die het minder nauw nemen met de naleving van wet- en regelgeving. Daarbij geldt dat in de beleving van ondernemers in bepaalde situaties zeer strikt wordt opgetreden, maar op andere plaatsen of bij andere overtredingen geen sanctionering volgt. Deze ervaren ongelijkheid wordt als onwenselijk gekwalificeerd en ondermijnt de legitimiteit van de (lokale) overheid.
- Beperkte samenwerkingsmogelijkheden tussen ondernemers en de gemeente. Ondernemers geven aan dat de gemeente hen slechts beperkt betrekt bij het opstellen en ontwikkelen van beleid. Dit ondanks het feit dat ondernemers graag bereid zijn een bijdrage te leveren om het ondernemersklimaat in samenwerking met de gemeente en andere organisaties in de regio te versterken.

De kritische beoordeling van gemeentelijke dienstverlening ontstaat vaak doordat de gemeente de dialoog met de ondernemer niet, onvoldoende of onvoldoende tijdig aangaat. Deze beperkte dialoog en tegenvallende dienstverlening belemmeren bedrijven in het ondernemen en in het uitbreiden en innoveren van bedrijfsactiviteiten.

Oplossingsrichting(en)

1. Stel een bedrijfscontactfunctionaris[11] aan

De communicatie met ondernemers is te verbeteren door het aanstellen van een bedrijfscontactfunctionaris. De bedrijfscontactfunctionaris vormt hét aanspreekpunt voor ondernemers bij vragen, opmerkingen of klachten over gemeentelijke dienstverlening. De bedrijfscontactfunctionaris zet vragen van ondernemers uit binnen de gemeentelijke organisatie en zorgt dat ondernemers tijdig een antwoord ontvangen. Doordat hij als schakelpunt fungeert tussen ondernemer en gemeentelijke organisatie, heeft de ondernemer één duidelijk gezicht waar hij te allen tijde terecht kan.

Een groot aantal gemeenten in Nederland werkt reeds met bedrijfscontactfunctionarissen. De gemeente Dordrecht is een goed voorbeeld van een gemeente met toegankelijke en voor ondernemers direct bereikbare bedrijfsfunctionarissen.

2. Ontwikkel servicenormen en evalueer periodiek

De gemeentelijke dienstverlening aan ondernemers kan duurzaam worden verbeterd door te werken volgens duidelijke kwaliteitscriteria die permanent worden gemonitord. In servicenormen kunnen afspraken worden vastgelegd over onder andere responssnelheid van de gemeente bij vragen en behandeltermijn bij aangevraagde producten (zoals vergunningen). Daarnaast kan in servicenormen transparant worden aangegeven wat er voor ondernemers gebeurt als bepaalde criteria niet worden gehaald (bijvoorbeeld het komen te vervallen van de leges als een vergunning niet tijdig is beoordeeld).

In de afgelopen jaren hebben diverse gemeenten servicenormen opgesteld. Daarbij is gebruik gemaakt van de handreikingen van het ministerie van Binnenlandse Zaken, Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING) en de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). Zo heeft KING samen met gemeenten het Bewijs van Goede Dienst ontwikkeld om de kwaliteit van dienstverlening aan ondernemers te beoordelen en te optimaliseren. Een best practice op het gebied van servicenormen en monitoring is de gemeente Tilburg. Jaarlijks worden de servicenormen en de behaalde 'scores' gerapporteerd als bijlage bij de Programmabegroting.

3. Peil periodiek de beleving van ondernemers

Om concrete belemmeringen in de dienstverlening aan ondernemers te inventariseren en permanent te monitoren, kan een ondernemers-enquête of kwaliteitsscan worden uitgevoerd. Bij diverse gemeenten wordt deze enquête of kwaliteitsscan in samenspraak met de ondernemersverenigingen opgesteld en uitgevoerd. Door deze samenwerking ontstaat draagvlak voor de uitkomsten van de enquête en betrokkenheid van gemeente én ondernemers bij het vervolg op geïnventariseerde belemmeringen.

KING heeft in de afgelopen jaren samen met gemeenten de Ondernemerspeiling ontwikkeld om de kwaliteit van dienstverlening aan ondernemers te monitoren. De Ondernemerspeiling is reeds door 10 (proeftuin)gemeenten uitgevoerd en resulteert in uitkomsten die worden ontsloten via onder andere de website waarstaatjegemeente.nl. Door het online ontsluiten van de resultaten wordt het mogelijk om actief kennis te delen en te leren van best practices uit andere gemeenten.

---

[11] In verschillende gemeenten wordt in plaats van 'bedrijfscontactfunctionaris' de functiebenaming 'accountmanager' of 'relatiebeheerder bedrijven' gehanteerd.

Afspraken en actiepunten

Afspraak 1:

Het ministerie van EZ gaat eind 2015 en begin 2016 in gesprek met het ministerie van BZK, de VNG en KING om gemeenten proactief te ondersteunen bij het opstellen en doorontwikkelen van servicenormen voor de dienstverlening aan ondernemers.

Verwachte einddatum: 31 maart 2016

Afspraak 2:

Het ministerie van EZ gaat begin 2016 in gesprek met VNO-NCW en MKB-Nederland over servicenormen voor de dienstverlening aan ondernemers en de wijze waarop ondersteuning kan worden geboden aan gemeenten ter realisatie van deze service-normen.

Verwachte einddatum: 31 maart 2016

Afspraak 3:

Het ministerie van EZ brengt de handreiking(en) servicenormen onder de aandacht bij Detailhandel Nederland ter inspiratie voor het project Retail Deals. Op deze manier kunnen de hierboven genoemde oplossingen via publiek-private afspraken tussen gemeenten en lokale ondernemers en ondernemersverenigingen worden uitgewerkt.

Verwachte einddatum: 31 januari 2016

Afspraak 4:

De participerende gemeenten in het project 'Maatwerkaanpak winkelambacht' beschikken reeds allemaal over een bedrijfscontactfunctionaris en proberen in (actieve) samenspraak met ondernemers de dienstverlening te optimaliseren.

De ambassadeur van de maatwerkaanpak winkelambacht, dhr. Van Domburg, organiseert met de betrokken gemeenten een bestuurlijk overleg om te bekijken of / welke genoemde oplossingsrichtingen kunnen worden toegepast binnen de participerende gemeenten.

Verwachte einddatum: 31 juni 2016

Afspraak 5:

De participerende gemeenten in het project 'Maatwerkaanpak winkelambacht' bekijken in de eerste helft van 2016 in samenspraak met het ministerie van EZ in hoeverre best practices uit de eigen gemeente gedeeld kunnen worden met andere gemeenten om belemmeringen op te lossen en 'lessons learned' inzichtelijk te maken.

Verwachte einddatum: 31 maart 2016

BELEMMERING 10

“Lokale lasten te hoog en niet transparant”

Ondernemers hebben te maken met gemeentelijke leges, belastingen en heffingen. Deze heffingen dienen – wisselend per gemeente – per dag, per week, per maand of per jaar te worden betaald. Winkelambachtelijke ondernemers ervaren deze lokale heffingen (zoals de reclamebelasting, precariobelasting, milieuheffing, afvalstoffenheffing, reinigingsheffing, rioolheffing) als te hoog. Mede door de heffingen zien deze bedrijven hun winstgevendheid in gevaar komen.

Bovendien is volgens ondernemers in het winkelambacht niet duidelijk waaraan de financiële bijdragen aan de gemeente worden besteed. Ondernemers hebben het gevoel dat de heffingen en belastingen terugvloeien naar algemene middelen en niet of onvoldoende worden ingezet voor het bevorderen van het ondernemersklimaat. Dit gebrek aan transparantie wordt door ondernemers als zeer storend ervaren.

Hoewel de lokale heffingen en belastingen per gemeente sterk verschillen, zijn de volgende voorbeelden illustratief voor de ervaren belemmeringen van winkelambachtelijke ondernemers:

- Een slager moet in een gemeente precariobelasting betalen voor zijn zonnescherm. Het totale bedrag hiervoor komt bij een gevel van 4 meter breed en een zonnescherm van 2,5 meter diep neer op (4*2,5*50) € 500 per jaar. Indien deze slager ook in een andere gemeente een vestiging heeft, komt het voor dat hij in deze gemeente geen precariobelasting hoeft te betalen. Voor de slager is onduidelijk hoe deze heffing per gemeente is opgebouwd en wat de ratio achter de verschillen is.
- Een kapster dient in een gemeente in totaal ruim € 900 aan lokale heffingen te betalen (€ 136 OZB-belasting, € 141 rioolheffing, € 601 reinigingsheffingen en € 60 precariobelasting). Voor deze winkelambachtelijke ondernemer is niet duidelijk hoe deze € 900 wordt geïnvesteerd binnen de gemeente.

Bij een rendement van 4% dient de ondernemer voor de betaling van een lokale heffing van in totaal € 900 een extra omzet van € 22.500 realiseren om deze gemeentelijke heffing te kunnen voldoen. Concreet betekent dit dat elke winkelambachtelijke onderneming een groot aantal producten en diensten dient te verkopen om deze lokale heffing te kunnen voldoen. Zie onderstaande tabel voor een indicatie van de minimale verkoop om een heffingsbedrag van € 900 te kunnen voldoen.

Doelgroep	**Gemiddelde prijs**	**Minimale verkoop**
Bakker	€ 2,20[12] per brood	10.227 broden
Bloemist	€ 15[13] per boeket	1.500 boeketten
Kapper	€ 29,19[14] per knipbeurt	771 knipbeurten
Schoenhersteller	€ 25[15] per reparatie	900 reparaties
Slager	€ 5,76[16] per kilo rundergehakt	3.906 kilogram gehakt

[12] Gemiddelde prijs op basis van Expert Judgement en desk research
[13] Gemiddelde prijs op basis van Expert Judgement en desk research
[14] http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?DM=SLNL&PA=80346NED
[15] Gemiddelde prijs op basis van Expert Judgement en desk research
[16] http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?DM=SLNL&PA=80346NED

Oplossingsrichting(en)

1. Schaf selectief lokale belastingen en heffingen af

Het heffen van lokale belastingen valt onder de autonomie van gemeenten. De kosten voor inning en het jaarlijks bijhouden van administratie daarbij zijn hoog en de inkomsten beperkt. Daarom heeft een groot aantal gemeenten verschillende lokale heffingen afgeschaft of beperkt.

Een voorbeeld van een gemeente die een groot aantal lokale heffingen niet heft, is de gemeente IJsselstein. Voor de meest voorkomende lokale heffingen geldt dat onder andere de reclamebelasting, toeristenbelasting en precariobelasting niet van toepassing zijn. Een voorbeeld van een gemeente die eerder een belasting afschafte is de gemeente Amersfoort. Daar werd per 1 juli 2014 de toeristenbelasting afgeschaft.

2. Verlaag lokale belastingen en heffingen

De gemeente heeft de mogelijkheid om tarieven tijdelijk of permanent te verlagen. Hierdoor kan de gemeente inspelen op economische ontwikkelingen en sectoren die onevenredig worden geraakt door de lokale heffingen of belastingen (tijdelijk) te ontzien.

Een voorbeeld van een gemeente die een lokale heffing heeft verlaagd, is de gemeente Den Haag. Voor 2014 besloot de gemeente Den Haag om de precariobelasting voor bovengrondse voorwerpen met 45 procent te verlagen. Eerder had de gemeente Den Haag de precariobelasting voor reclameborden al afgeschaft.

3. Vereenvoudig lokale belastingen en heffingen

De berekeningswijze voor lokale heffingen en belastingen zijn niet altijd duidelijk en op onderdelen onnodig complex. Vereenvoudiging en verduidelijking van berekeningswijzen leidt tot merkbare reductie van (beleefde) lasten. Bovendien beperkt de gemeente ook haar eigen uitvoeringslasten.

Een voorbeeld van een gemeente die een lokale heffing heeft vereenvoudigd, is de gemeente Dronten. In het verleden werd voor de rioolheffing een vast bedrag en een variabel (gebruikers)deel geheven. Dit is teruggebracht naar één vast tarief per perceel.

4. Verhoog transparantie over kosten en baten van lokale belastingen en heffingen

Door transparanter te communiceren over de verhouding tussen inkomsten en uitgaven op het gebied van lokale belastingen, wordt inzicht vergroot en is duidelijker voor betrokken partijen (burgers, bedrijven en de gemeenteraad) hoe de heffingsbedragen worden berekend.

Een voorbeeld van een gemeente die per lokale heffing in de verordeningstekst de verhouding tussen inkomsten en kosten aangeeft, is de gemeente Tilburg Zie als voorbeeld de verordening van de gemeente Tilburg voor de rioolheffing 2015.

Afspraken en actiepunten

Afspraak 1:

Het ministerie van EZ gaat eind 2015 en begin 2016 in gesprek met het ministerie van BZK, de VNG en KING om de genoemde oplossingsrichtingen voor de lokale belastingen en heffingen verder uit te dragen richting gemeenten.

Verwachte einddatum: 31 maart 2016

Afspraak 2:

Het ministerie van EZ gaat begin 2016 in gesprek met VNO-NCW en MKB-Nederland over lokale belastingen en heffingen voor ondernemers en de wijze waarop genoemde oplossingsrichtingen kunnen worden gerealiseerd.

Verwachte einddatum: 31 maart 2016

Afspraak 3:

In het kader van de Retail Agenda biedt het ministerie van EZ de best practices op het gebied van lokale belastingen en heffingen aan als input voor het project Retail Deals van Detailhandel Nederland. Op deze manier kunnen de hierboven genoemde oplossingsrichtingen via publiek-private afspraken tussen gemeenten en lokale ondernemers en ondernemersverenigingen worden uitgewerkt.

Verwachte einddatum: 31 januari 2016

Afspraak 4:

De ambassadeur van de maatwerkaanpak winkelambacht, dhr. Van Domburg, organiseert met de betrokken gemeenten een bestuurlijk overleg om te bekijken of / welke genoemde oplossingsrichtingen kunnen worden toegepast binnen de participerende gemeenten.

Verwachte einddatum: 31 juni 2016

Afspraak 5:

De participerende gemeenten in het project ‘Maatwerkaanpak winkelambacht’ bekijken in de eerste helft van 2016 in samenspraak met het ministerie van EZ in hoeverre best practices uit de eigen gemeente gedeeld kunnen worden met andere gemeenten om belemmeringen op te lossen en ‘lessons learned’ inzichtelijk te maken.

Verwachte einddatum: 31 maart 2016

Belemmering 11

"Hoge parkeerkosten en slecht parkeerbeleid zorgen voor verlies van omzet"

Ondernemers in het winkelambacht geven aan dat betaald parkeren een negatief effect heeft op de winkelomzet en op de mate waarin bezoekers winkelgebieden ervaren als klantvriendelijk. Winkelgebieden waar betaald parkeren geldt, worden als minder toegankelijk beleefd.

Volgens winkelambachtelijke ondernemers kunnen gemeenten het ondernemersklimaat stimuleren met aantrekkelijk parkeerbeleid voor consumenten. Belangrijk daarbij zijn lage parkeertarieven, het gericht reguleren van schaarse parkeerruimte, maar ook het tegengaan van overlast.

De belangrijkste belemmeringen die ondernemers ervaren met betrekking tot het parkeerbeleid zijn:

- Hoge parkeertarieven. Tarieven tussen € 3 en € 5 per uur zijn in diverse gemeenten gebruikelijk. Volgens ondernemers zorgen deze hoge parkeertarieven ervoor dat kosten voor klanten stijgen, zij daarom wegblijven en de winkelomzet daardoor terugloopt.
- Ongelijke tarieven voor parkeervergunningen tussen burgers en ondernemers. Een parkeervergunning voor bedrijven is in veel gemeenten vele malen duurder dan een vergunning voor bewoners. Deze ongelijkheid wordt door ondernemers als belemmerend en oneerlijk ervaren.
- Onlogische opbouw van tarieven. Volgens ondernemers ontbreekt op onderdelen een logische opbouw van parkeertarieven en leges die worden gehanteerd voor parkeerproducten (waaronder uitrijkaarten en parkeerontheffingen) binnen de gemeente.
- Onevenredige sanctionering. Op veel plaatsen in binnensteden wordt streng gecontroleerd op parkeerovertredingen. Dit resulteert in de beleving van ondernemers in onevenredig hoge boetes of onnodige betalingen van parkeergelden door klanten (langer betalen dan noodzakelijk uit angst voor een boete).
- Beperkte betrokkenheid van ondernemers. De gemeente stelt lokaal (parkeer)beleid op waarbij niet in alle gevallen ondernemers worden betrokken. Hierdoor zijn ondernemers negatiever over het parkeerbeleid en over de uitwerking, implementatie en handhaving hiervan.

Oplossingsrichting(en)

1. Stel blauwe zones in ter vervanging van betaald parkeren

Blauwe zones vormen een effectieve en efficiënte methode om kort-parkeren in (binnen)steden te reguleren en kosten voor klanten en ondernemers te beperken. In het eerste uur of de eerste twee uur kan in de blauwe zone gratis worden geparkeerd, waarbij de bezoeker gebruik maakt van een parkeerkaart.

Een groot aantal gemeenten in Nederland werkt reeds met blauwe zones. Vanwege 'parkeerproblematiek' hebben diverse gemeenten in de afgelopen jaren onderzoek verricht naar parkeerregulering. De blauwe zone is bij verschillende van deze onderzoeken als 'effectief reguleringsinstrument' beoordeeld.

2. Financier 'betaald parkeren' in samenspraak tussen gemeente en ondernemers

Gemeenten die bedrijven en bezoekers tegemoet willen komen, kunnen in samenspraak met ondernemers kiezen voor 'gecombineerd financieren'. Hierbij delen de gemeente en de ondernemers de kosten voor bijvoorbeeld het instellen van gratis parkeren in de eerste twee uur (of het instellen van een blauwe zone).

In verschillende gemeenten is op specifieke locaties / perioden sprake van gecombineerd financieren, waarbij de gemeente en ondernemers samen betalen voor een periode 'gratis' parkeren van klanten.

3. Innoveer het parkeerbeleid

Om concrete belemmeringen in het parkeerbeleid op te lossen, zijn diverse innovaties beschikbaar. In een groot aantal gemeenten wordt bijvoorbeeld geëxperimenteerd met 'smart-parking-systems', waardoor het voor bezoekers inzichtelijk wordt waar nog parkeerplaatsen beschikbaar zijn. Dit biedt tevens extra mogelijkheden voor gerichtere handhaving. Naast 'smart-parking-systems' kunnen gemeenten gebruik maken van de volgende vernieuwende aanpakken in parkeerbeleid:

- Parkeergeld berekenen na het parkeren (betalen voor feitelijke parkeertijd).
- Deel-parkeren, waarbij (verhuurde of verkochte) parkeerplaatsen van particulieren en bedrijven tijdelijk beschikbaar zijn voor bezoekers.

Een groot aantal gemeenten in Nederland werkt reeds met 'smart-parking-systems'. Daarnaast zijn er diverse gemeenten die een parkeer-app aanbieden, zodat bezoekers direct kunnen navigeren naar parkeerplaatsen. Verschillende aanbieders ontsluiten daarbij ook de real-time-informatie over de beschikbaarheid van parkeerplaatsen, hetgeen de doorstroom in binnensteden sterk vergroot.

4. Organiseer parkeerbeleid in samenspraak met ondernemers

Om draagvlak voor parkeerbeleid te bevorderen en om de inrichting van de parkeerstructuur binnen de gemeente samen met ondernemers te realiseren, is het van groot belang dat gemeenten afstemmen en overleggen met de ondernemers.

De samenspraak tussen ondernemers en gemeenten is sterk verschillend georganiseerd. Dit biedt mogelijkheden om te leren van best practices en om als gemeenten onderling kennis uit te wisselen. Een goed voorbeeld van een gemeente die bedrijven heeft betrokken bij de ontwikkeling van parkeerbeleid is de gemeente Utrecht.

Afspraken en actiepunten

Afspraak 1:

Het ministerie van EZ gaat eind 2015 en begin 2016 in gesprek met het ministerie van BZK, de VNG en KING om gemeenten proactief te ondersteunen bij het realiseren van innovatie in parkeerbeleid.

Verwachte einddatum: 31 januari 2016

Afspraak 2:

Het ministerie van EZ gaat begin 2016 in gesprek met VNO-NCW en MKB-Nederland over innovatie in parkeerbeleid en de wijze waarop genoemde oplossingsrichtingen kunnen worden gerealiseerd.

Verwachte einddatum: 31 maart 2016

Afspraak 3:

Het ministerie van EZ brengt de best practices van innovatief parkeerbeleid onder de aandacht bij Detailhandel Nederland ter inspiratie voor het project Retail Deals. Op deze manier kunnen de hierboven genoemde oplossingen via publiek-private afspraken tussen gemeenten en lokale ondernemers en ondernemersverenigingen worden uitgewerkt.

Verwachte einddatum: 31 januari 2016

Afspraak 4:

De ambassadeur van de maatwerkaanpak winkelambacht, dhr. Van Domburg, organiseert met de betrokken gemeenten een bestuurlijk overleg om te bekijken of / welke genoemde oplossingsrichtingen kunnen worden toegepast binnen de participerende gemeenten.

Verwachte einddatum: 31 juni 2016

Afspraak 5:

De participerende gemeenten in het project 'Maatwerkaanpak winkelambacht' bekijken in de eerste helft van 2016 in samenspraak met het ministerie van EZ in hoeverre best practices uit de eigen gemeente gedeeld kunnen worden met andere gemeenten om de genoemde belemmeringen op te lossen en 'lessons learned' inzichtelijk te maken.

Verwachte einddatum: 31 maart 2016

4 Samenvatting Actieprogramma

In onderstaande tabel zijn de elf belemmeringen opgenomen uit de Maatwerkaanpak winkelambacht met daarbij de termijn waarop de oplossingsrichtingen in afstemming met de belangrijkste stakeholders zullen worden gerealiseerd.

Activiteitenplanning 'Oplossen belemmeringen winkelambacht'

Nr	Belemmering en oplossingsrichtingen	2016				2017	2018
		Q1	Q2	Q3	Q4		
	Belemmeringen uit landelijke wet- en regelgeving						
1	Onduidelijke regelgeving BHV veroorzaakt onnodige kosten.	✓	✔				
2	Vergoedingen CBO's auteurs- en naburige rechten complex en hoog.	✓	✔				
3	Administratieve verplichtingen hygiënecode geen toegevoegde waarde.	✓	✔				
4	Hoge regeldruk door nieuw etikettenbeleid.	✓	✔				
5	RI&E leidt tot hoge inspanningsverplichtingen en kosten.	✓	✓	✔			
6	Hoge kosten door verplichtingen in het ontslagrecht.	✓	✓	✓	✓	✓	✓
7	Dure verplichtingen bij langdurige / regelmatige ziekte van medewerkers.	✓	✓	✓	✓	✔	
8	Nieuwe regels werkkostenregeling complex.	✓	✓	✓	✓	✓	✔
	Belemmeringen uit lokale wet- en regelgeving, beleid en dienstverlening						
9	Dienstverlening van de gemeente is onder de maat.	✓	✔				
10	Lokale lasten te hoog en niet transparant.	✓	✔				
11	Hoge parkeerkosten en slecht parkeerbeleid zorgen voor verlies van omzet.	✓	✔				

✓	Tijd voor nadere afstemming met stakeholders en periode waarin eerste afspraken zijn afgerond.
✔	Tijd waarin de laatste afspraken worden afgerond en oplossingsrichtingen zijn gerealiseerd.